ҲАР КИМ САВОБ ИШ ҚИЛСИН, ҲАР КУН САВОБ ИШ ҚИЛСИН!

MAHALLA

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «МАҲАЛЛА» жамғармасининг нашри

№ 15 (293) 2002 йил 10 апрель, чоршанба. Газета 1996 йил январь ойидан чиқа бошлаган. Сотувда эркин нархда

«Бизнинг олдимизда турган яна бир муҳим ва долзарб вазифа - у ҳам бўлса, «Кучли давлатдан кучли жамиятга ўтиш» деган шиорни амалда рўёбга чиқаришдир.

Бу мақсадга эришиш учун, биринчидан, давлатимизнинг марказий ва юқори бошқарув органлари ваколатларини босқичма-босқич қуйи тизимга, шу жумладан, ўзини ўзи бошқариш тузилмаларига ўтказиш талаб қилинади.

Булар қаторида биз, биринчи навбатда, ўзини ҳар томонлама оқлаган маҳалла тузилмасини кўзда тутамиз».

Президент Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг саккизинчи сессиясидаги маърузасидан.

АСРИМИЗ МАҲАЛЛАСИ— АСРИМИЗ МЎЖИЗАСИ

У қандай бўлиши ҳақидаги концепция муҳокамада

Мамлакатимизда маҳаллалар нуфузи ва мавқеини ошириш, фаолиятини ривожлантиришга жиддий эътибор қаратилмоқда. Бу борада «Маҳалла» хайрия жамғармаси аҳолининг тарихан таркиб топган удум, анъаналарини асраб-авайлаш ва бойитишга ҳар томонлама кўмаклашиш, кам таъминланган оилалар, ногиронлар, етим-есирлар, ёлғиз кексаларга инсонпарварлик, моддий-маънавий ёрдам кўрсатиш ҳамда бозор иқтисодиёти шароитида маҳаллаларни ижтимоий, иқтисодий ва маданий ривожлантиришга кўмаклашиш мақсадида самарали фаолият олиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитасида мазкур қўмита, Ўзбекистон Республикаси давлат бошқарувини такомиллаштириш ва давлат хизмати ислоҳотини амалга оширишга кўмак бериш Тасис лойиҳаси, Республика «Маҳалла» жамғармаси, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази ҳамкорлигида уюштирилган «XXI аср маҳалласи» концепцияси лойиҳаси муҳокамасига бағишланган йиғилишда бу борадаги ишларни янада жонлантириш ҳақида гап борди.

Олий Мажлиснинг мазкур қўмитаси раиси А.Саидов «XXI аср маҳалласи» концепцияси зарурияти ва аҳамияти» хусусида, Тасис лойиҳаси раҳбари Р.Янг мазкур концепциянинг халқаро аҳамияти ҳақида, Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси А.Гадойбоев жамғарманинг аср бошидаги муҳим вазифалари борасида маъруза қилдилар. Маърузачилар ва муҳокамага сўзга чиққанлар концепциянинг мамлакатимиз раҳбари ташаббуси билан мустақиллик йилларида фуқаролар ўзини ўзи бошқарувининг муҳим жамоатчилик органи - маҳалланинг мавқеини қайта тиклаш борасидаги кўрсатмаларига мувофиқ равишда ишлаб чиқилганини таъкидлади. Концепциянинг қоидаларини ишлаб чиқишда неча минг йиллик миллий қадриятларимиз билан бир қаторда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш жаҳон хартияси ва Маҳаллий ўзини ўзи бошқариш тўғрисидаги Европа хартияси талаблари ҳам ҳисобга олинган.

Концепцияда фуқаролар йиғини - маҳаллалар ҳудудида фаолият кўрсатадиган ўзини ўзи бошқариш органларининг энг юқори органи сифатида аҳоли манфаатларини ифодалаш ва унинг номидан тегишли ҳудудда амал қилувчи қарорлар қабул қилиш ҳуқуқига эга экани алоҳида таъкидланган. Концепция қоидаларини ҳаётга татбиқ этишдан мақсад давлат органларининг айрим ваколатларини, куни кеча бўлиб ўтган Олий Мажлис саккизинчи сессиясида таъкидланганидек, маҳаллалардаги фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига босқичма босқич топшириш орқали давлат ва жамият қурилишини эркинлаштиришни таъминлаш ҳамда адолатли фуқаролик жамиятини шакллантиришга кўмаклашишдан иборатдир.

Зеро, маҳалла бевосита демократия институти, маҳаллий бошқарувнинг, миллий модели, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарув органларининг негизи ҳисобланади. Унда халқимизнинг азалий удумлари, урф-одатлари ва анъаналарига таянган ҳолда кенг кўламда ахлоқий, маънавий ва тарбиявий вазифалар амалга оширилади. Маҳаллалардаги фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг самарали фаолият юритиши - жамиятни ислоҳ қилиш жараёнига аҳоли кенг қатламларининг ташаббускорлигини ҳамда халқимизнинг интеллектуал ва маънавий салоҳиятини мумкин қадар кўпроқ жалб этиш имконини беради.

Йиғилишда концепция лойиҳасини янада такомиллаштириш борасидаги таклиф ва мулоҳазалар айтилди.

ЎзА ва ўз мухбиримиз хабарлари асосида.

БУХОРО ЮНЕСКО МУКОФОТИГА САЗАВОР БЎЛДИ

Бухоро шаҳри Осиё ва Тинч океани минтақаси бўйича «Шаҳарлар тинчлик учун ЮНЕСКО мукофоти»га сазавор бўлди.

Мукофот Марокашда ЮНЕСКО бош директори Коичиро Мацуура томонидан топширилди. Тақдирлаш маросимида Бухоро шаҳри ҳокими Карим Камолов қатнашди.

Бу мукофот икки йилда бир марта танлов асосида дунёнинг бешта минтақасидан бешта шаҳарга тақдим этилади. 2000-2001 йиллар учун ўтказилган танловга 76 та шаҳар номзоди қўйилганди.

Мазкур халқаро мукофот 1996 йилда таъсис этилган. Бундан кўзланган мақсад дунё узра тинчлик маданияти ғояларини кенг тарғиб этиш, ижтимоий бирдамликни мустаҳкамлаш, аҳоли турмуш фаравонлигини ошириш борасида яхши натижаларга эришган шаҳарларни тақдирлаш ҳамда халқаро миқёсда шаҳарлараро ҳамкорликни ривожлантиришдир.

Бухоро ЮНЕСКОнинг ушбу мукофотига шаҳардаги тарихий обидаларни сақлаш ва қайта тиклаш, шунингдек, ижтимоий бирдамликни мустаҳкамлаш, турли миллатлар ва диний жамоалар ўртасида ўзаро ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш йўлидаги саъй-ҳаракатлари эвазига эришди.

Навоий вилояти

ОБОДОНЛАШТИРИШ ОЙЛИГИ ДАВОМ ЭТАДИ

Бу йил баҳор юртимизга ўзгача бир шукуҳ ва ўзгача бир баракот билан кириб келди. Айниқса, бу йилги об-ҳаво ҳар йилгидан кўра кескин фарқ қилади. Йилнинг серёғин келиши, сувнинг кўпайиши, юртимизнинг кўм-кўк либосга бурканганлиги халқимизнинг бу йилги ҳаёти янада фаровон, ризқи-рўзи улуғ бўлишидан дарак бериб турибди. Ҳашар - халқимизнинг азалий удумларидандир. Тозалик ва кўкаламзорлаштириш ойлиги ўтказилиши Навоий вилояти маҳалладошларининг ҳам куч-ғайратига ғайрат қўшди.

Вилоят Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси бошқаруви барча навоийликларга «Озод Ватанга обод маҳалла ярашади» шиори остида мурожаат қабул қилди. Барча туманларда фуқаролар ўз жонажон ҳудудларини обод қилишга киришдилар. Ариқлар, зовурларни чиқиндилардан тозалаш, ўқув муассасалари, шифохоналар, яслилар, бозорлар, уйлар, кўчалар йўл ёқалари, хуллас барча жойларни супуриб тозаланмоқда. Ариқлар ёнларига, кўчалар атрофига ҳар хил мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экилди.

Вилоят бўйича бир миллиондан ортиқ мевали ва манзарали дарахтлар ўтказилди. 2114 гектарга яқин майдон ободонлаштирилиб, 3175 тоннага яқин чиқит чиқарилди. Кўплаб ҳомий ташкилотлар саховат кўрсатиб, вилоят «Маҳалла» жамғармасига маблағларини ўтказдилар. Навоий тоғ металлургия комбинати, «Навоийсавдо», Пахта тозалаш заводи, Навоий дон маҳсулотлари ҳиссадорлик жамияти, СМУ-2 қурилиш ташкилотлари шулар жумласидандир.

- Ушбу йилда табиат ҳам ва бунга ҳамоҳанг тарзда ҳукуматимиз ҳам бизни сийламоқда, - дейди вилоят оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси вилоят бўлими раиси Ҳ.Аҳмедов, - умумхалқ ҳашари ўтказилиб, бир кунлик иш ҳақи жамғармамиз ҳисобига ўтказилиши бу ишларга қанот бўлмоқда.

Ҳабибулла ҲОШИМОВ,
«Mahalla» мухбири.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ ПАНОРАМАСИ

Гаагада Югославиянинг собиқ президенти С.Милошевич иши юзасидан олиб борилаётган суд жараёни кечадан яна иш бошлади. Суд бундан уч ҳафта олдин Милошевичнинг бетоблиги туфайли тўхтатилган эди. Маҳкама жараёни ёпиқ эшиклар ортида ўтказила бошланди. Чақирилган гувоҳларнинг кимлиги ҳам сир тутилмоқда.

***

Ироқ президенти Саддам Ҳусайн мамлакатда қазиб чиқарилаётган нефт экспортини бир ойга тўхтатилишига фармон берган. Президент Фаластин халқини қўллаб-қувватлаш чораси сифати бу ишга қўл урган. Маълумки, мамлакат кунига икки миллион баррел «қора олтин» қазиб олиб шунинг учдан бир қисмини АҚШга жўнатар эди. Ироқнинг бу тадбири туфайли жаҳон бозорида ҳар баррел нефтнинг нархи 27 долларга кўтарилган.

***

Исроил қўшинлари кейинги кунларда олиб борган ҳаракатлари натижасида 1700 дан ортиқ фаластинликларни асир олган. Ўн бир минг аҳоли яшайдиган Жинин шаҳарчасига 25 та ракета ташланиши оқибатида юздан ортиқ аҳоли ҳалок бўлган. Ё.Арафат ҳамон қамалда. Исроил аскарлари баъзи жойларни ташлаб чиққанлари билан ҳали жанглар давом этмоқда. Бош вазир А.Шарон ҳеч қандай шартларсиз араб давлатларининг бошлиқлари билан учрашишга розилик билдирган.

***

Яқин Шарқ масаласида АҚШ тутаётган бир ёқлама сиёсат халқаро майдонда яхши кутиб олинмаётганлиги боис президент Ж.Буш Исроилдан эгаллаган Фаластин ерларидан зудлик билан чиқиб кетишини талаб қилишга мажбур бўлган. Бундан ташқари у давлат котиби К.Паулни Исроил ва Фаластин ўртасидаги музокараларни йўлга қўйиш мақсадида бир нечта араб давлатларига юборди.

***

Афғонистон вақтли маъмуриятининг ҳарбий вазири М.Фаҳим Жалолободга қилган ташрифи чоғида унинг машинаси ёнида портлаш рўй берди. Унинг натижасида беш киши ҳалок бўлиб, ўн саккиз нафар аҳоли жароҳат олган.

***

Олмаотада Евроосиё ташкилотининг икки кунлик йиғилиши иш бошлади. Ушбу анжуманда Ўрта Осиё, Россия, Эроннинг юқори мартабали вакиллари шунингдек, жаҳоннинг йирик банкларидан келган меҳмонлар иштирок этмоқда. Мажлис иштирокчилари мамлакатларнинг ривожланиш йўлларини ишлаб чиқишмоқчи.

«Mahalla»га жавоб келди

ЧОП ЭТИЛМАДИ, АММО МУАММО ҲАЛ ЭТИЛДИ

Таҳририятга Ангрен шаҳридаги бир нечта ўзини ўзи бошқариш органлари раислари имзоси билан шаҳардаги маҳаллаларни иш анжомлари, алоқа воситаси билан таъминлашдаги, идоралар ва гузарлар қурилишидаги сусткашликлар, молиялаштириш ишларидаги камчиликлар туфайли юзага келаётган маҳаллалардаги кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам тайинлаш ишларидаги муаммолар юзасидан шикоят хати келганди. Ушбу арзномани Ангрен шаҳар ҳокими эътиборига ҳавола қилгандик. Яқинда ушбу масала юзасидан қуйидаги мазмунда жавоб хатини олдик:

«Шаҳарда ўзини ўзи бошқариш органларининг идоралари ва 17 таянч пунктлари бинолари таъмирланди. 13 та маҳалла идораси телефон алоқаси ва канцелярия жиҳозлари билан таъминланди. Кам таъминланган оилаларга моддий ёрдамларни ўз вақтида тўлаб бориш учун тегишли маблағлар ажратилди.

2002 йил 1 январь ойидан бошлаб маҳаллалар орқали аҳолига бериладган моддий ёрдам пуллари учун етарли даражада маблағ ҳажми оширилди.

Маҳаллалар ҳудуди ва аҳолиси сони инобатга олиниб, Ёшлик маҳалласи ҳудудида Кимёгар маҳалласи ташкил этилди.

Ариза муаллифлари иштирокида бу ҳолат муҳокама қилиниб, ўзгаришлардан воқиф қилинди.

Тошкент вилояти Ангрен шаҳар ҳокими А.ЮСУПОВ».

ЙЎҚОЛГАН АВТОСАРОЙ

У маҳалла аҳли югур-югурларидан сўнг тикланди

Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманидаги каттакон автосарой бундан уч йилча аввал ўз-ўзидан йўқолди қолди! Шу ишхона ҳайдовчиларининг айтишларича, сабаби номаълум эмиш!

Раҳбарлар дастлаб автосаройни марказроқ жойга кўчириб келтиришди. Буни бир томондан оқлаш мумкин. Туманнинг ҳамма тарафига транспорт хизмати кўрсатиш, ёқилғи-мойлаш материалларини тежаб-тергаш кўзда тутилгандир, балки. Шундан сўнг нима бўлди, дерсиз? Автосаройни Чорвоқ қўрғонига қайта кўчириб кетдилар. Собиқ ишхонада бу пайтда тузуккина иш олиб бориш учун бирон бир шарт-шароит йўқ эди. Бундай аҳволда, табиийки, автосарой узоқ яшай олмади ва юқорида айтганимиздек, бирданига йўқ бўлди-қолди! Оқибатда неча одамлар ишдан ажрагани етмагандек, ўнлаб қишлоқ ва қўрғонлар аҳолисига транспорт хизмати кўрсатиш қониқарсиз аҳволга тушди. Худди шуни кутиб тургандек, шахсий транспорт эгалари истаган нархларини қўйиб, ҳамма жойда тартибсиз ва пала-партиш хизматга киришиб кетдилар. Табиийки, туман аҳолисини бундай хизмат қониқтира олмади. Одамлар тирикчилик, ўқиш ё иш ташвишида шаҳарга тез-тез қатнаб туришлари лозим.

Биз Бўстонлиқ тумани аҳолиси номидан мактублар кўтариб Чирчиқ ва Тошкент шаҳарларига қатнай бошладик. Бироқ, раҳбарларнинг автобус қатновини тиклаш ҳақида берган ваъдаларига ишониб, неча-неча йиллар ўтди. Ниҳоят, Ғазалкент шоҳбекатида шу масала хусусида ўтган йил охирида муҳокама бўлди. «Тошвилтранс», Чирчиқ шаҳар автосаройлари вакиллари иштирокида бўлган бу йиғилишда «Чирчиқ - Хондайлиқ» йўналишида албатта автобус қатнайди», деган хулосага келинди. Хурсанд бўлдик. Чиндан ҳам Чирчиқ автосаройидан битта автобус қатнай бошлади. Уни бошқараётган Ҳаётбек исмли йигитга шахсий транспорт эгалари халақит бермаслиги учун дастлабки кунларда кузатувчи бўлиб бориб келдик. Бир марта бориб келишнинг ўзида ўн минг сўмдан зиёд пул тушди. Ҳайдовчи Ҳаётбек ва директор муовини Аҳмаджон Ёқубов «Бу йўналишдаги ҳаракатдан хурсандмиз, режа бажариляпти», деб бизни юпатиб қўйдилар. Ўн кунлар чамаси қатнагач, Ҳаётбекнинг автобуси бирдан йўқолиб қолди. Уни излаб яна Чирчиқ шаҳрига бордик. Директор муовини ҳар кунги йўл ҳақи жадвалини кўрсатди. Унда ёзилишича, биз назорат қилган бир кундан бошқа вақтда режа бажарилмаган экан...

Бундай тутуруқсиз жавобларни эшитиб юрганимизга учинчи йил бўляпти, ахир. Улардан тайинли жавоб ҳам, иш ҳам чиқмаслигини тушуниб етганимиздан сўнг Чирчиқ шаҳри транспортчилари кўмагидан умид уздик.

Бўстонлиқ тумани ҳокимиятида аҳолига транспорт хизматини яхшилаш масаласида махсус йиғин ўтказилди. Умумий хулоса шундай эди: ҳар доимгидай йиғинларда гапириб-гапириб, сўнг индамай кетавериш керак эмас.

Бўстонлиқ туманидаги 125-автокорхона директори Файзулла Йўлдошевнинг ўзи ҳам йўқолиб қолган автосаройни тиклаш ҳаракатида юрган экан, кўп ўтмай анча йўналишларда автобус ҳаракатларини изга солиб юборди. Шулар қаторида Ғазалкент - Хондайлиқ оралиғида ҳам автобуслар қатнай бошлади. Бунда «Тошвилтранс» ассоциацияси раиси М.А.Каримовнинг катта ёрдами бор.

Энди Бўстонлиқ туманининг бўлажак автосаройига Чирчиқ шаҳри ва бошқа туманлар томонидан олдин Бўстонлиқдан олиб кетилган яроқли автобусларни қайтариш, умуман тоғли ҳудудни инобатга олган ҳолда техника ажратилса, иш кўнгилдагидек кетарди. Бу масалани вилоятдаги «Тошвилтранс» раҳбарлари одилона ҳал этиб беришлари лозим.

Асад АСИЛ,
ёзувчи.

ШУ СОННИНГ

2-САҲИФАСИДА

** Соҳибқирон Амир Темур ҳунармандлари*

** Умри узун, қадри баланд кексаларимиз.*

3-САҲИФАСИДА

** Маҳаллангиздан «Mahalla»мизгача масофа яқинлигини синамоқчи бўлсангиз, бизга мактуб ёзинг.*

4-САҲИФАСИДА

** Совчилар совчилик сирларидан айримларини айтишди, айримларини эса...*

** Чувалчанг чиндан ҳам кўп дардга малҳам экан...*

MAHALLA
Ўзбекистон "МАҲАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи: 148

Ҳомий: «Матбуот тарқатувчи» ҳиссадорлик жамияти

Таҳририят манзили: Тошкент, Буюк Турон кўчаси,41-уй

Телефонлар:
Масъул котиб: 136-53-75
Хатлар бўлими: 136-53-75
Қабулхона — 136-53-93.
Тел/Факс: — 133-44-25.

Мақола ва хабарлар мазмуни, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.

E-mail:mahalla@gazeta.silk.org

СОҲИБҚИРОН ДАВРИДА ҲУНАРМАНДЧИЛИК

Амир Темур ҳукумронлиги даврида қадимий Самарқанд қайта қурилди, янада гўзаллашди. Шаҳарда Кўксарой, Бибихоним масжиди ва Шоҳизинда мавзолейи қад кўтарди. Шунингдек, соҳибқирон Самарқандни жаҳоннинг йирик савдо ва ҳунармандчилик марказига айлантириш мақсадида бинокорлик, кулолчилик, темирчилик, заргарлик, тўқувчилик ва қоғоз ишлаб чиқариш соҳаларини ривожлантиришга катта эътибор берди.

Бу ерда тўқиладиган атлас, кимхоб, сендал ва терсенал сингари шоҳи газламалар, мўйна ва шоҳидан тайёрланган астарликлар, упа-элик, пардоз моллари, зиравор-дориворлар, зарҳол ва кўк ложувард бўёқлар мўл-кўл эди. Буюк ҳукмдор Дамашқдан фазл ҳунар эгаларини, турли-туман санъат аҳллари, тўқувчилар, тикувчилар, сангтарошлар, дуралгорлар, чодир тикувчилар, наққошлар, ёй ясовчилар, камон ва бошқа қурол-яроғлар ясайдиган, шиша ва сопол идишлар ишлаб чиқарадиган ҳунармандларни Самарқандга чорлади.Шунингдек, Анқаранинг мовут корхоналари, Туркия ҳамда Гуржистоннинг заргарлари ва яна кўплаб корхоналари ва ишчилари Темур буйруғи билан Самарқандга кўчирилиб келтирилди. «Кўпгина ҳунармандлар ва заргарлар ичида энг кўзга кўрингани Олтун эди. У қимматбаҳо тошларга нақш солар, яшмага, ақиққа Ёқут (Ҳамавий)нинг хатидан ҳам чиройлик хат билан ўйиб ёзарди», дея унинг моҳирлигини таърифлайди Ибн Арабшоҳ. Наққошларнинг энг моҳири Абдулҳай ал-Бағдодий эканлигини ёзади. Амир Темурнинг бевосита раҳбарлигида сопол идишлар - гулдон, пиёла, коса, кўза, хум ва бошқа сержило буюмлар; ўймакор нақшлар - эшиклар, устунлар, панжаралар, металлга ишлов бериш - чойнак, чойжўш, офтоба, жом, баркаш, дастжўй, ҳунармандчиликнинг - заргарлик, мисгарлик, тоштарошлик, шишасозлик, пичоқсозлик, эгарчилик, аравасозлик, чилангарлик, бинокорлик каби турлари етакчи ўрин эгаллади.

Гиламдўзлик Мовароуннаҳрдаги ҳунармандчилик ишлаб чиқаришида муҳим ўрин эгаллаган. Амир Темур даврида тўқилган сержило патли гиламлар, палослар ўзининг пишиқлиги, гулнақшларининг ранг-баранглиги, туси ва зийнати билан Эрон ва Кичик Осиё гиламларидан анча устун турган ва у атроф жойларга чиқарилиб сотилган. Темур давлатининг пойтахти Самарқанд Шарқда йирик қоғоз ишлаб чиқарувчи марказ эди. Самарқанднинг ғоят юпқа, нафис ва силлиқлиги билан ажралиб турадиган олий нав қоғозларининг бозори чаққон эди. Мирза Бобур Самарқанд қоғозига юқори баҳо бериб, «Оламда яхши қоғоз Самарқанддин чиқар. Жувози қоғозлар суйи тамом Конигилдан келадур» деб ёзган эди. XIV аср охири - XVI аср бошларида Самарқанд қоғози бошқа шаҳарлар ва мамлакатларга олиб кетиладиган асосий маҳсулотлардан бири эди.

Тоштарошлик санъати ҳам Амир Темур замонасида жуда тараққиёт топган эди. Бу даврда Самарқанднинг ўзида 360 та тоштарошлик дўкони бўлиб, унда 1000 дан ортиқ одамлар шу ҳунар билан кун кечирган. Шуниси қувончлики, XIV асрнинг охири XV асрнинг бошида ҳунармандчиликнинг ривожланиши туфайли тўқимачилик буюмларининг хиллари тез кўпайди.

XVасрда безакли-бадиий буюмлар ҳунармандчилиги юқори даражага етди, унинг ривожланиши, меъморчилик, рассомлик, наққошлик, маиший буюмлар ишлаш билан ўзаро боғланиш йўлидан борилди.

Амир Темур салтанатининг Бухоро, Самарқанд, Андижон, Тошкент, Термиз, Шаҳрисабз, Қарши каби шаҳарлари ҳунармандчилик ва савдо марказларига айланди. Шаҳарларда ҳунармандчилик маҳаллаларининг сони ортиб, касбҳунар билан боғлиқ бўлган янги гузарлар, бозор расталари, тимлар ва тақилар вужудга келди. Самарқанд ҳар бир савдо растаси ва дўкони муайян турдаги молни сотишга ихтисослаштирилганлигини Оврўпа ва Шарқнинг кўплаб шаҳарлари ва бозорларини кўрган Испан элчиси Клавихо ҳам қайд этиб ўтган. Конигилда 400 тагача савдо расталари қурдирган. Бу расталар моҳир ҳунармандлар, рассомлар томонидан юксак дид билан безатилар, тантанали сайил кунларида унинг атрофида кўплаб, айрим вақтларда 20 мингтагача гўзал чодирлар қурилиб, шаҳардаги ҳунармандлар мана шу ерда келтирилиб жойлаштирилар эди. Амир Темур ва ўзи шахсан шу сайилларда қатнашган Испаниянинг элчиси Клавихо бу тантаналарни шундай таърифлайди: «Сайил кунлари салтанат чодирлари атрофида қарийб йигирма минг чодир пайдо бўлди. Новвойлар тандир қуриб, нон пишириб, савдога чиқардилар. Қароргоҳдаги ҳар бир қўшни тўдасидан истаган ҳунарманд ва устани топиш мумкин эди.

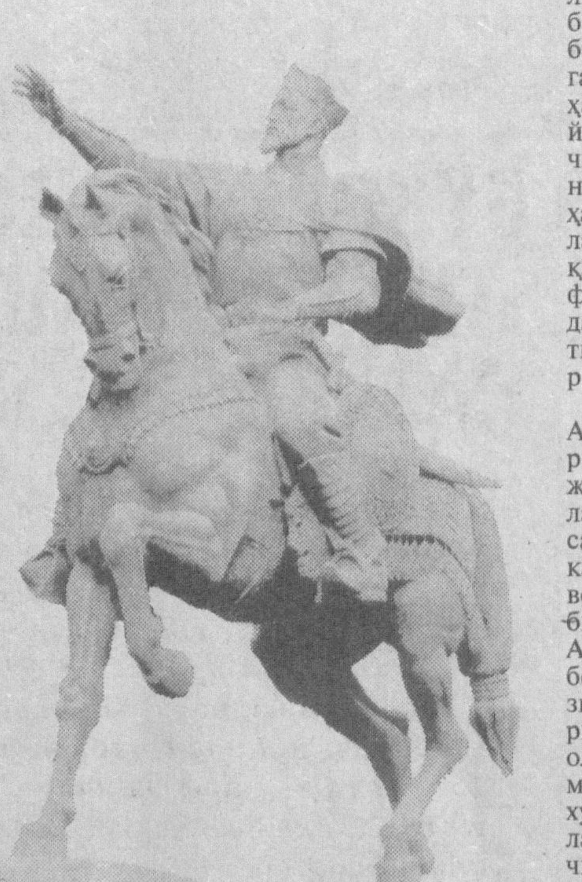

Амир Темур таваллудига 666 йил тўлди

Шоҳ катта тўй муносабати билан самарқандлик савдогарлар, саррофлар (пул майдаловчилар), читфурушлар, жавоҳир ва бошқа турли туман молларни сотувчилар, ошпазлар, қассоблар, новвойлар, тикувчилар, ковушдўзлар ва бошқа ҳунармандлар ўрда жойлашган ялангликка чиқиб, савдо қилсинлар, санъат аҳллари тўйда ўйинкулги билан одамларнинг баҳри дилини очсинлар, деб буюрди. Шоҳ рухсатисиз ялангликдан кетиб қолишмасинлар деб тайинладилар. Шундан сўнг бутун савдо ва ҳунар аҳли шаҳардант кўчиб келиб, қароргоҳда тартиб билан ўз расталарини бунёд этдилар». Муаллифнинг ёзишича сайил Амирнинг ясатилган 14 та филининг чиқиши билан бошланган.

Амир Темур ҳар йили Конигил майдонида ҳунармандлар тайёрлаган турли-туман, нафислиги ва пишиқлиги билан бирбиридан ажралиб турадиган буюмлар, санъат асарлари кўргазмасини ташкил этиб, шу соҳани синчиклаб ўрганар, ҳар йилнинг ўзига хос ҳунармандчилик буюмлари сифати ва сонига қараб, ҳунармандчилик соҳасининг қай даражада ривожланаётганлигини кузатар ҳамда қайси соҳа оқсаётир, яъни сифати паст маҳсулот тайёрламоқда ва қайси соҳани ривожлантиришга эътибор берилишини режалаштирар эди.

Хулоса қилиб айтганда, Амир Темур ҳукмронлиги даврида Бухоро, Самарқанд, Андижон, Тошкент, Қарши шаҳарлари Мовароуннаҳрнинг йирик савдо ва ҳунармандчилик марказига айланиб кун сайин ривожланиб борди. Бугунги кунда биз буюк соҳибқирон бобомиз Амир Темур яратган беназир бой меросни ўрганишимиз, ҳозирги билим, ҳунар масканларида бу касбларни ўзлаштириб олишимиз ва ривожлантиришимиз зарур. Зотан, юртимизда, хусусан юртбошимиз ташаббуслари билан бундай ҳунармандчиликка йўл очиб берилганлиги катта имкониятдир.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ.

Самарқанд

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

Буюк саркарда, Соҳибқирон Амир Темур таваллудига 666 йил тўлиши муносабати билан «Амир Темур» жамғармасининг Самарқанд вилоят бўлимида халқаро анжуман бўлиб ўтди.

Улкан салоҳият соҳиби бобомиз Амир Темурнинг бебаҳо тарихий меросини халқимиз орасида тарғибот қилишда хайрли, савобли ишларни амалга ошираётган жамғарма фаолиятига ижобий баҳо берилди. Шунингдек, бўлиб ўтган таъсис йиғилишида жамғарманинг 38 та жойда бўлимлари ташкил этилди.

Таваллуд тантаналари вилоятда бобомиз Амир Темур ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйиш билан бошланди. Шундан сўнг давом этган Акмал Икромов номидаги Ўзбекистон халқлари тарихи музейида тарихчи олимлар иштирокидаги илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Шухрат ҚАРШИЕВ,
«Mahalla» мухбири.

ОЛАМ ТУРФА

КИМ ДАРОЗ?

Маълумотларга кўра, дунёда энг баланд бўйли одам деб россиялик Ф.Махов (1880-1905 й.) тан олинган.

75 ёшида ҳаётдан кўз юмган бу йигитнинг бўйи 285 см. бўлиб, вазни 187 кг. бўлган. Собиқ СССРда энг дароз одам баскетболчи А.Сазоненко бўлиб унинг бўйи 240 см. бўлиб, 66-чи размердаги устбош, 56-чи размердаги пойабзал кийган. Ҳозир яшаб турган аёллар ичида эса канадалик Сэнди Эллси. Унинг баландлиги 231 см.га тенг. Россиялик аёлларнинг эса энг баланд бўйлиси 1887й. туғилган Е.Лыско ҳисобланади, 10 ёшида унинг бўйи 192 см, 17 ёшда 227 см. бўлиб, вазни 132 кг. ташкил этган.

ҲАҚИҚИЙ КЎМАКЧИЛАР

Халқаро терроризмга ва айниқса ҳаво транспортидаги терроризмга қарши кураш айни кунла долзарб масала ҳисобланади.

Бу борада олиб бориладиган курашда махсус ўргатилган итларнинг роли катта. Итларни ҳид билиш қобилияти инсонларникига қараганда ўн минг марта ўткирлиги аниқланган. Шунга кўра миянинг шу қисми ҳам яхшироқ ривожланган. Инсонларнинг яқин ёрдамчилари бўлган бу жониворлар аэропортларда гиёҳванд моддалар, қуроллар, портловчи моддаларни аниқлаш вазифасини қойилмақом қилиб бажаришади. АҚШнинг Федерал бюроси қошидаги базада бу тўрт оёқлиқларни спиртли ичимликлар, тамаки маҳсулотларини аниқлашга ўргатишмоқда. Бу базада хизматчи итлар фақат ички эҳтиёжлар учунгина эмас, шу билан бирга Греция, Исроил, Миср мамлакатлари учун ҳам тайёрланади. Ўргатилган бу итларнинг баҳоси бир неча ўн минг доллар туради.

КЎЗГУДА КЎРГАЧ ЎЗИН

Олимларнинг эътиборидан ҳеч қандай майда-чуйда нарсалар ҳам четда қолмайди.

Турли жонвор ва қушлар орасида иш олиб борган бир гуруҳ мутахассислар бу жонзотлар кўзгудаги ўз аксларига нисбатан қандай муносабатда бўлишларини текширганлар. Улар одам сифат маймуннинг лабига бўёқ суртиб кузатганларида у ўзини худди одамларга хос тарзда тутиб бўёқ суртилган жойни ушлаб, ўша ерни артиб тозаламоқчи бўлган.

Мушук ва итлар дастлаб кўзгудаги аксларини бошқа турдош ҳайвон деб қабул қиладилар. Бироқ уларнинг хатти-ҳаракати хуружларига қарши жавоб бўлмагач, кўзгудаги ўз аксларига нисбатан қизиқишлари тезда сўнади.

Қушлар ҳам ўз аксларини кўзгуда кўрадилар, лекин улар бу ҳолатга турлича муносабат билдирадилар. Уларнинг баъзилари ойнадаги рақибини чўқишга интилса, бошқалари бунга бепарво бўладилар.

ОНАСИ ТАШЛАБ КЕТГАЧ

Новосибрск ҳайвонот боғининг гастролда юрган шери Қозон шаҳрига келганида болалаб қолди ва ўзи туққан болалардан фақат биттасинигина эмиза бошлади.

Онаси қарамай қўйган шербаччаларнинг энг кичигини шу ердаги ҳайвонот боғининг йиртқич ҳайвонлар бўлими мудири С.Курбошкина парвариш қила бошлади. Курбошкина бундан олдин ҳам уйида маймун боласини, сиам мушугини боқиб, улар катта бўлгач ҳайвонот боғига топширган эди. Уйга олиб келинган янги меҳмон - шербаччани уйдаги тўрт оёқлилар яхши кутиб олишди ва тезда апоқ-чапоқ бўлиб кетишди. Она кучук Найда ҳатто уни ўз боласидай ялаб-юлқай бошлади. Шербачча бироз катта бўлгач, уни алоҳида катакча ўтказишди ва унга Нисар деб исм қўйишди.

Ф.ҒОЙИБОВ тайёрлади.

2002 йил - Қарияларни қадрлаш йили

Қорақалпоғистон Республикаси

ҚЎНҒИРОТ ҚАРИЯЛАРИ ИЗЗАТДА

Қўнғирот шаҳридаги 5-маҳалла фаоллари оқсоқол Утесин Утешов бошчилигида қариялар хонадонларига ташриф буюрдилар.

Уруш ва меҳнат фахрийси, 82 ёшни қаршилаётган Айитжон Ешчонов азиз меҳмонларни қучоқ очиб қарши олди. Кўп йиллик меҳнат, уруш машаққатлари соғлигига анча таъсир қилган, кўзи ожиз бўлиб қолган отахон 9 нафар фарзандлари, 40 невара ва чеваралари қуршовида маҳалла оқсоқоли раҳбарлигидаги бир гуруҳ маҳалладошларини қалбидек кенг дастурхон ёйилган меҳмонхонасига таклиф қилди. Байрам нафаси уфуриб турган илиқ суҳбатда мустақилликнинг қадрига етиш, тинч-тотувликни кўз қорачиғидек асраш, меҳр-оқибатли, бир-бировга иззатли бўлиш, ёшларни замонга муносиб тарзда тарбиялаш хусусида қизғин сўз юритилди.

Маҳалла оқсоқоли ва фаоллари ташаббуси билан ўз вақтида фидокорона меҳнатлари билан эл-юрт равнақига муносиб ҳисса қўшган, ҳозир кексалик гаштини сураётган 17 нафар қария, 25 нафар кам таъминланган оила ҳол-аҳволидан хабар олинди.

Асилбек ИСКАНДАРОВ,
«Mahalla» мухбири.

АҲИЛЛИКда ЁЗИЛГАН ДАСТУРХОН

Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек туманидаги Аҳиллик маҳалласида қарияларга дастурхон ёзилиб, ош тортилди.

- Маҳалламиз кексаларининг аксарияти узоқ йиллар давлат ва жамият юмушларини елкалаб, ёшларга ўрнак бўлиб яшашди, - дейди маҳалла оқсоқоли Қудрат Исломов. - Уларнинг иззатларини жойига қўйишимиз керак. Ушбу йиғинимизда ҳомийлар кўмагида кам таъминланган ва боқувчисини йўқотган кексаларимизга ёрдам пуллари берилди.

Б.РИЗОҚУЛОВ.

Суратда: маҳалла кексалари бир даврага йиғилишиб, гаштли суҳбат қурдилар.

Мурувват уйи

Қўқон шаҳридаги Кимёгарлар мавзеида янги мурувват уйи фойдаланишга топширилди. Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан туҳфа қилинган янги масканда 300 нафар қаровчилар парваришига муҳтож кексалар истиқомат қилади. Мурувват масканида 96 миллион сўмлик қурилиш-монтаж, таъмирлаш ишлари амалга оширилди.

Шунингдек, Фарғонадаги «Сайқал» ишлаб чиқариш корхонаси мурувват уйига 10 та ногиронлар аравачаси тайёрлаб берди. Беш гектарли боғ, даволаниш ҳамда дам олиш хоналари бундан буён отахон ва онахонлар хизматида бўлади.

Р.КАМОЛОВ,
ЎзА мухбири

ОЛМАЛИҚДА ҚАРИЯЛАРГА ТРАНСПОРТ ТЕКИН

Олмалиқлик отахон ва онахонлар Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан шаҳардаги барча ички йўналиш бўйича қатновчи автобус, тролейбуслардан ҳамда йўналишли такси хизматидан бепул фойдаланадиган бўлди.

«Олмалиқ транспорти» бошқармаси шаҳар ижтимоий таъминот бўлими билан ҳамкорликда қарияларга дастлабки ўттизта ана шундай ҳуқуқ берувчи махсус гувоҳнома тарқатди.

Н.ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири

Навоий шаҳрида «Нуроний» жамғармаси ташаббуси билан «Лутфулло» фирмаси қошида «Нуронийлар» дўкони ишга тушди. Бу ерда 10 минг нафарга яқин кам таъминланган, ёлғиз кексалар, пенсионерлар, уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронларнинг нархи арзонлаштирилган 8 турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаб турилибди.

ҚАДР

Шаҳардаги Матонат, Янгиариқ маҳаллалари ҳудудида қариялар учун «Кексалар гузари» қурилди. Кармана туманида эса «Фахрийлар уйи» қурилиши бошланди. Нуроний отахонлар ва онахонларнинг мамлакатимиздаги турли зиёратгоҳларга бепул саёҳати ҳам уюштирилмоқда. Яқинда 70 нафар қария Бухоро шаҳридаги Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳига бориб келди.

Шунингдек, ёлғиз ва ёрдамга муҳтож қариялар дори-дармон, ортопедия буюмларидан бепул фойдаланмоқда. Уларнинг газ, сув, электр энергиясидан имтиёзли фойдаланиши учун имконият яратилди. 400 нафардан зиёд ёлғиз қария, кам таъминланган оилалар, пенсионер ва ногиронлар тиббий кўрикдан ўтказилди. Тўшакда ётиб қолган кексалар учун патронаж ҳамширалари сони кўпайтирилди. 250 нафар қария эса маҳаллий бюджет ва ҳомийлар ҳисобидан вақтли матбуотга обуна қилинди. Ёз мавсумида 500 нафар пенсионер касаба уюшмалари томонидан соғломлаштириш оромгоҳлари ва санаторийларга бепул юборилади.

Ёркул УМАР,
ЎзА.

Навоий вилояти

НУРОНИЙЛАР ШИФОХОНАСИДА:

МАМНУНЛИК ВА ТАКЛИФ

Пойтахтимизнинг Ҳамза туманида жойлашган шаҳар Нуронийлар шифохонаси ушбу йилда вилоятдан келган уруш ва меҳнат фахрийларига ҳам тиббий хизмат кўрсатмоқда.

Наманган вилоятидан келиб бу шифохонанинг ички касалликлар бўлимида даволанган меҳнат фахрийси Йўлбарсмирза ота Тўхтамирзаев шундай дейдилар: - Очиғи, биз жуда мамнунмиз. Шифохонада бизга кўрсатилган эътибор таҳсинга сазовор. Шифокор ва ҳамширалар зийрак, хушмуомала. Кўпчилиги ёшлардан иборат бўлган бу жамоа аъзоларига «Қўлингиз дард кўрмасин, сизларга ҳам бахтли кексалик насиб этсин» деғинг келади.

Шифохона ходимларидан айримларининг номларини алоҳида келтирмадик, чунки биттасини айтиб, бошқасини унутсак яхши бўлмайди.

Шу ўринда мулоҳазаларни айтиб ўтиш ўринли бўларди. Шифохонада кекса адабиёт ва санъат намояндалари билан учрашувлар ташкил этилса мақсадга мувофиқ бўларди. Бундай ижодий учрашувлар узоқ вақтгача кексаларнинг хотираларида муҳрланиб қоларди.

Шунингдек, шифохонага борувчилар учун алоҳида транспорт йўналиши ташкил қилинса ёки Пулемас маҳалласига қатновчи ягона автобус йўналиши шифохонагача узайтирилса нур устига аъло нур бўлар эди. Чунки Чкалов номли метродан ва бошқа транспортдан тушган йўловчилар (улар асосан кекса беморлар) баланд темир йўл кўпригидан ўтиши анча қийин кечар экан. Ушбу шифохонада муолажа олиб, соғлигини тиклаётган Йўлбарсмирза ота каби кўпчилик нуронийлар бу ердаги шифокорлар хизматидан мамнун бўлишиб, уларга яхшиликлар тилаб дуо қилишаётир.

Машҳурахон ТЎХТАМИРЗАЕВА.

ЙИЛ ҚУВОНЧИ

Юз билан юзлашиб, юздан ошиб кўз-кўзлашиб

Андижон вилояти

ШАҲРИХОН МОМОЛАРИ ҲАМ ДУОДА

Шаҳрихонда 100 га кирган ва 100 ёшдан ошган отахон ва онахонлар сони 57 нафар. Шу фурсатда уларнинг ёшлари ўртача 100 ва 112 ёшни ташкил этади.

Биргина Навоий ширкат хўжалигида энг кўп яъни 16 нафар момоларимиз қарилик гаштини сурмоқдалар.Хўжаликдаги Хўжаобод маҳалласида 6 минг нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Маҳалла фуқаролар йиғини раиси Аҳмадали Абдуолимов билан қишлоқ айландик. Дастлаб Баҳринисо момо Холиқова яшаётган хонадонда бўлдик. Онахон 1890 йилда таваллуд топган. Мўътабар момомизнинг яхши тарбиялаб эл қаторига қўшган 5 ўғил, 2 қизидан 20 нафар набира, 100 нафарга яқин чеваралари борки, улар бу азиз онажонларини йўқлаб келганларида хонадон бамисоли каттагина тўйхонага ўхшайди. Шу фурсатда Баҳринисо момо шундай доруломон кунларга, хурсандчилик дамларга етказгани учун Парвардигорга қуллуқ шукроналар келтириб, қўл очиб ўғил-қизлари, куёв-келинларини, шундай тинч ҳаёт учун жон фидо бўлаётган Президентимиз ҳақларига дуолар қилади.

Биз Хатичахон момо Имомова яшаётган хонадонда ҳам бўлдик. Уй тўрини чароғон қилиб ўтирган момомиз бу йил умрининг 110 ёшини нишонлади. Ҳозирда табаррук момомиз фарзандлари - 18 набира, 50 дан ошиқ чеваралари ардоғида яшаётир.

Қум маҳалласида бўлганимизда хонадон соҳиби Қундузбу Мирзаева қарши олди. Онахон 107 ёшда. Ҳовли юмушларини бажариб юрибди. Биз азиз момомизнинг бу ҳаракатидан қувондик.

Ғуломжон ПАРПИЕВ.

Сурхондарё вилояти

УЗУННИНГ УМРИ УЗУН ОДАМЛАРИ

Узун туманида Қарияларни қадрлаш йили дастури асосида хайрли ишларга қўл урилди.

- Уруш ногиронлари, ёлғиз қариялар, пенсионерлар, боқувчисини йўқотганлар, кам таъминланган оилалардан 1510 нафарини рўйхатга олдик, - деди туман ижтимоий таъминот бўлими мудири Алижон Рўзиев. Туманимиздаги иқтисодий бақувват 26 та корхона, ташкилот, фирмаларнинг ёрдами билан 4 миллион 420 минг сўм маблағ жамланди. Ушбу маблағни манзилли ёрдам тариқасида уйма-уй юриб тарқатиб чиқдик. Чунончи, бу пулнинг 2 миллион сўмини нақд пул ҳисобида, қарийб 2 миллион сўмини озиқ-овқат маҳсулотлари кўринишида, 290 минг сўмини дори-дармон, 120 минг сўмини турли хил кийим-кечак тариқасида улашиб чиқдик.

А.Рўзиевнинг таъкидлашича, совға-салом улашиб чиқилган бу одамларнинг 750 нафари табаррук ёшдаги қариялардир. Туман ижтимоий таъминот бўлими ходимлари ўзларига тегишли ҳудуддаги юз билан юзлашган 42 нафар табаррук онахон ва отахонларнинг уйларига кириб ҳол-аҳвол сўрадилар, совға-саломлар улашиб, дуоларини олишди.

Ёши аллақачон юздан ошиб кетган Норқул бобо Нуралиев, Момогул момо Расулова, Ойниёз момо Ортиқова, Раҳматулла бобо Жабборов, Умбар бобо Бобокалонов ва бошқа ўнлаб қариялар бугунги кунда иззат-эҳтиромдалар. Уруш ногирони, азиз умрининг 103 баҳорини қаршилаб турган Умбар бобо Бобокалонов кўрсатилаётган меҳрибонлик ва мурувватдан кўп миннатдор эканлигини билдирди:

- Биз бугун тақдиримиздан рози бўлиб яшаётган бўлсак, бу аввало яратганнинг бизга кўрсатаётган марҳаматидандир. Қолаверса, атрофимиздаги яхши одамларнинг кўплигидан, қўли очиқ одамларнинг, мамлакатимизнинг бизга қилаётган ғамхўрлигидандир. Бизни иззат қилганларни Худо иззат қилсин!

«Туркистон-пресс»

100 ЁШЛИЛАРГА... МОДДИЙ РАҒБАТ

Марҳамат тумани Қорақўрғон ва Шукурмерган қишлоқ фуқаролар йиғини фаоллари уйма-уй юришиб, ёши юздан ортганларни алоҳида рўйхатга олдилар.

Қарияларни қадрлаш йили муносабати билан юз билан юзлашган отахон ва онахонлар учун қишлоқ фуқаролар йиғини раёсати қарори билан махсус моддий рағбат жорий этилди. Маблағларни эса ширкат хўжаликлари, жамоатчилик жамғармалари, саховатпеша ишбилармонлар ва фермерлар топиб бериб турадиган бўлишди. Шу билан бир қаторда 70-80 ёшли қариялар учун ҳам электр, сув, телефон, ёқилғи учун сарфланадиган тўловлар ва хизмат ҳақлари камайтириладиган бўлди.

Қишлоқ фуқаролар йиғини фаолларининг ибратли ташаббуси тумандаги бошқа маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинлари ҳамда меҳнат жамоаларидаги фахрийлар кенгашлари томонидан қўллаб қувватланди.

Туман молия бўлими мутахассисларининг таъкидлашларича, йил давомида туманда истиқомат қиладиган 27 нафар боқувчисини йўқотган қарияларга бир миллион 347 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилиши йўлга қўйилди.

«Туркистон-пресс».

Кўклам - меҳнат билан кўркам.Кўзларимизни яшнатиб, кўнглимизни яйратаётган яшилликларнинг бариси меҳнатимизнинг самараси. Бугунги кунларда маҳаллаларимизда баҳорги юмушлар авжида. Қурилиш ва тузатиш, ҳар қарич ерни обод қилиб, гулу гулзорга айлантириш, боғ-роғларни парваришлаш ишларига кенг аҳамият берилаётир. Хуллас, маҳаллада ҳаёт қизғин. Хайрли ва савоб юмушлар, эзгу тадбирларга бош бўлувчилар кўп.Маҳалла оқсоқоллари, фаоллари, кўпни кўрган кексалар оқилона маслаҳатлари,ўз сайъи-ҳаракатлари билан маҳалла ободончилигига ҳисса қўшишмоқда. Таҳририятимизга келаётган хат-хабарларнинг аксариятида ана шулар ҳақида ҳикоя қилинади.

«MAHALLA»га Мактуб

Фикр

ОҚСОҚОЛНИНГ ОБРЎСИ НИМАДА?

Биз кўпроқ меҳнатда деб биламиз

Маҳалла оқсоқоллигига сайланганимда дастлаб ишни нимадан бошлашни билмай бошим қотди. Май қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли бўлган бу маҳалланинг ўзига хос ташвишу муаммолари бор эди. Бунинг устига шу масканда кўпни кўрган қариялар, зиёлилар анчагина. Уларнинг ҳар бири «Қани, янги оқсоқолимиз қандай ишларкин?» дея ўзларича мени синовдан ўтказаётгандек бўларди. Мен ишни ана шу инсонлар билан маслаҳатлашишдан бошладим.

Хуллас, маҳалламизда бир нечта ҳисоб рақамлари очдик. Ана шу ҳисоб рақамлари орқали маҳалладаги ёш гўдаклари бор оналар ва кам даромадли хонадонларга ойма-ой нафақа бериб борилади. Булардан ташқари, тарбиявий ишларни ташкил этувчи масъул ходимларимизга зарур шарт-шароитлар ҳам яратдикки, улар бундан буён турли мутахассисликдаги малакали шахслар билан биргаликда ёшлар ўртасида ҳуқуқий, тиббий мавзудаги суҳбатларни ўтказиш имконига эга бўлишди. Тарбияни яхшилашнинг энг қулай йўли маънавият ўчоқларини қарор топтиришдан иборат. Шу мақсадда китобхонликни йўлга қўйдик, таъмирдан чиққан дам олиш хоналарида фуқароларимиз қизиқарли китоблар, газета-журналларни ўқиб борадилар.

Маҳаллани обод қилиш, қурилиш ва бунёдкорлик ишларини бажариш ҳамда ҳовлилар атрофини гулу гулзорга айлантириш аслида доимий вазифаларимиз қаторида туради. Лекин бундай юмушларга ҳар бир маҳалла ўзича ёндошади. Биз эса яратувчанлик ишларини бажаришда фақат фаолларимизнинг эмас, балки ҳомийларимизнинг кўмагига ҳам таянаяпмиз. «Тўмарис» хусусий корхонаси раҳбарияти гузаримизни қайта таъмирлаб, кенгайтиришга ҳисса қўшди. Саккизта кўчанинг ҳаммаси кенг миқёсда ободонлаштирилди, чиқиндилардан тозаланиб, гул кўчатлари экилди. Ҳа, етакчи бўлиш осонмас, лекин оқсоқолни маҳалла аҳлига маъқул ва манзур қиладиган унинг меҳнатидир.

Тоживой ВАҲОБОВ.
Қибрай тумани.

Тошкент вилояти.

Тарбия

ЖИНОЯТЧИЛАР КАМАЙДИ

Маҳалла ҳар қадамимизни назорат қилувчи, тўғри йўлга бошловчи куч. Биз тарбия масаласида маҳалла тизими фаолиятидан ҳамиша ҳам ўринли фойдалана оляпмизми? Самарқанд вилояти Боғишамол тумани Оқсоқоллар кенгаши «Маҳалла» жамғармаси туман бўлинмаси раиси Ваҳоб ака НАЗАРОВ билан суҳбатимиз ҳам шу мавзуда бўлди.

-Маҳалла оқсоқоли ўз маҳалладошларини яхши билиши керак. Акс ҳолда, у тўлақонли оқсоқол бўла олмайди.Бизнинг ҳуқуқ-тартибот органлари билан ҳамкорликда ўтказаётган тадбирларимизда ҳам оқсоқолларнинг билимдонлиги катта самара бермоқда.

Барча маҳаллаларда участка нозирларига таянч пунктлари ташкил қилинмоқда. Илгари судланган, сурункали алкоголизмга чалинган ва жиноят содир этиши мумкин бўлган шахсларни аниқлашда ва уларни бу йўлдан қайтаришда айнан маҳалла фаоллари ҳуқуқ органларига катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Аввало, биз бундай кишиларни иш билан таъминлаш ва обрў-эътиборли отахонларимизнинг маслаҳатлари орқали тўғри йўлга қайтаришга уринамиз. Бу эса туманимизда жиноятчиликни камайтиришга, айниқса ўсмир ёшларимиз ўртасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга имкон яратади. Маҳалла оқсоқолларининг ота-оналар билан учрашувлар ўтказиб туриши, уларни фарзанд тарбиясига лоқайд бўлмасликка чақириши ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Барча маҳаллаларда оқсоқоллар, фахрийлар, ички ишлар бўлими ходимлари ва диний идоралар вакилларидан иборат комиссиялар фаолият юритмоқда.

Албатта, буларнинг барчаси яхши, аммо ҳар бир иш ўз самарасини бергандагина аҳамиятлидир. Зеро, маҳалла аввалдан тарбия ўчоғи, маънавият маскани бўлиб келган. Шу маскан фаолиятини такомиллаштириш эса ҳар биримизнинг бугунги энг муҳим вазифалардан биридир.

Салоҳиддин САНАҚУЛОВ.

Самарқанд вилояти.

Янгилик

Хонқа шаҳарчасида бир нечта «Милиция таянч пункт»лари самарали фаолият кўрсатмоқда. Туман Ички ишлар бўлими бошлиғи милиция подполковниги М.Матниязов ва шаҳарча катта участка нозири милиция майори И.Олимовнинг ташаббускорлиги билан йўлга қўйилган бу таянч пунктларида маҳалла посбонлари тузилмалари бурчаги ташкил қилинган.

Шаҳарча ҳудудидаги 12 та маҳаллада 24 нафар маҳалла посбонлари ҳуқуқ-тартибот органлари билан ҳамжиҳатликда иш юритишмоқда.

НОЗИРЛАР-ҲУШЁР

- Қаерда тартиб интизом бўлса, ўша ерда хотиржамлик бўлади - дейди у. - Маҳаллаларда аввало тинчликни асрашимиз, оилалардаги ўзаро муносабатларни барқарор сақлашимиз зарур. Шу мақсадда уларга намунали хизмат кўрсатишни ташкил қилдик. Шаҳарчадаги милиция таянч пунктларида отахон-онахонлар билан маслаҳатлашув хоналари мавжуд, - дейди Шаҳарча катта участка нозири Илҳомбой Олимов.

Шаҳарча посбонлари Озод Матяқубов, Илҳом Ҳаитов, Ислом Жабборов, Муҳаммад Суванов, Шихназар Юлдошев, Рустам Ахмедов, Ҳамза Мирсаяпов, Риза Хўжаев, Рустам Турдиев, Равшан Матирзаевлар меҳнатидан маҳаллада истиқомат қилаётган аҳоли беҳад миннатдордир.

Ҳа, аҳиллик ва ҳамжиҳатлик бор жойда ютуқлар ҳам мўл бўлади. И.Олимов, А.Саидов, Х.Муллаев, Ш.Жуманиязов ва А.Жуманиязовларни шаҳарчада ҳар бир хонадон аҳли танийди. Улар вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш масалаларида турли суҳбатлар ўтказиш ниятида боғча, мактаб ва маҳаллаларга тез-тез ташриф буюрадилар.

Тинчлик - муқаддас. Юртимизнинг тинч ва осойишта бўлишига ҳар биримиз ҳисса қўшишимиз керак. Агар маҳалладаги ҳар битта хонадон тинч бўлса, эл-улус хотиржам яшайди. Бу эса юртимиз осойишталигига муносиб улуш бўлиб қўшилади.

Шаҳарча маҳаллаларидаги ҳушёр нозирлар бу нарсани яхши билишади.

Ш.ХЎЖАНИЯЗОВ,
Хонқа шаҳарча фуқаролар йиғини раиси.

Хоразм вилояти.

Таассурот

ТАЖРИБА АЛМАШИШ ФОЙДА ЭКАН...

Шаҳар ҳокими ташаббуси билан «Маҳалла» жамғармаси шаҳар бўлинмаси ходимлари ва маҳаллалар фаолларидан иборат гуруҳ Марғилон томон йўл олишди.

Ушбу шаҳардаги маҳаллаларда амалга оширилаётган ишлар билан танишиб чиқишга киришилди. Маҳаллаларда қай хил ибратли тадбирлар олиб борилмоқда? Тарбиявий-маърифий ишлар қай тарзда амалга ошириляпти? Ободонлаштиришга эътибор кучайтирилганми? Йўрмадўз, Янгибоғ, Бобур номли маҳаллалардаги ишлар билан танишаётган гуруҳ худди шундай саволларга жавоб қидиришди. Йўрмадўзликлар (бу маҳалла фуқаролар йиғини раиси Мунаввар Ғозиева) истиқлол йилларида кўпгина яратувчилик юмушларини бажаришган. Бундай ишлар махсус фотоальбомда ҳам акс эттирилибди. Маҳалладаги милиция таянч пункти шаҳарнинг ҳуқуқий идоралари билан ҳамкорликда иш олиб бораётгани сабабли кейинги йилларда ёшлар ўртасида жиноятчилик ҳолатлари кескин камайган. Ҳар бир кўчага икки нафардан кўчабоши бириктилган. Маҳалладаги чиқиндиларни олиб чиқиш махсус жадвалга кўра бажарилади. Бобур номли маҳалла (оқсоқоли Мамасиддиқ Аббосов) эса кўпдан буён ўз ҳисоб рақами ҳамда маблағига эга. Ушбу маҳаллада зиёлилар кўпчиликни ташкил этиб, уларнинг ҳаммаси маънавий-маърифий ишларни кучайтиришда ёрдамларини аяшмайди. Янгибоғ (маҳалла оқсоқоли Тўлқин Нуриддинов)ликлар ўз гузарини жуда кўркам қилиб безатишибди. Бу маҳаллада оилаларни мустаҳкамлашга оид суҳбат ва учрашувлар тез-тез ўтказиб борилади. Шу учун ҳам маҳаллада оилавий ажримлар йўқ, ҳисоби.

Марғилон деҳқон бозори, истироҳат боғи ва никоҳни қайд этиш идоралари ҳамма учун қулай жойга қурилган. Шу куни меҳмонлар Марғилон шаҳар ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Аъзамжон Акрамов суҳбатида бўлишиб, шаҳарда орасталик бўйича амалга оширилаётган ишлар режаси билан танишдилар. Шундан сўнг буюк бобокалонимиз Бурҳониддин ал Марғиноний ёдгорлиги зиёрат қилинди.

Ўзаро тажриба алмашиш ишни яхшилашда муҳим ўрин тутади. Маҳаллалар ҳаётига, турмуш тарзига янгиликлар олиб киришда ҳам бу усулларни қўллаш фойдалидир. Саёҳатдан сўнг маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари ўзларига режа ва тадбирлар белгилаб олишди.

М.ТУРҒУНОВ,
Наманган шаҳар Оқсоқоллар Кенгаши,
«Маҳалла» жамғармси туман бўлинмаси раиси.

Ҳиммат

ҲАЁТЖОН АКА БОШ БЎЛДИ

Ҳаётжон Мамажонов Сўх туман «Матлуботсавдо» ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси. Унинг етакчилигида савдо маданиятини ошириш, қишлоқларда янги савдо, умумий овқатланиш нуқталарини қуриш, янги иш ўринлари яратиш ва қишлоқларни ободонлаштириш борасида анча ишлар амалга оширилди.

Варган массивида «Матлуботсавдо» бирлашмаси ёрдамчи хўжалиги учун 50 га ер ўзлаштирилиб, насос орқали сув чиқарилди. Ёрдамчи хўжаликда 130 бош қорамол ва 250 бош қўй ва эчкилар парвариш қилиниб, у ерда ҳар йили 10-12 тонна гўшт тайёрланмоқда.

З.ДОМУЛЛАЕВ.

Фарғона вилояти,
Мулғон қишлоғи.

Фидойилик

МИНГНИ ЭРГАШТИРИБ...

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманидаги Хислат маҳалласида яшовчи 81 ёшли Абдулҳамид ҳожи ота Омонов қаровсиз ётган бинони ўз маблағлари ҳисобидан қайта тиклади.

Қўшимча беш хонали иморат барпо этди. Эндиликда бу биноларда «Кундалик эҳтиёж моллари» дўкони, аёллар ва эркаклар сартарошхонаси, новвойхона, пойабзал таъмирлаш устахонаси фаолият кўрсатмоқда. Бундан маҳалладошлар, айниқса қариялар мамнун. Чунки улар учун бу ердаги чойхона ҳам қайта таъмирланди. Ёшлар учун шашка-шахмат тўгараклари ташкил этилган. Яна бир хона эса маънавий-маърифий тадбирлар учун мўлжаллан-ган.

- Бирликда гап кўп экан - дейди маҳалладош Абдулҳамид ҳожи ота. - Сув қувури ёрилибдими, уйимизнинг орқасини сув босиб кетди. Қўни-қўшнилар билан маслаҳатлашиб, йиғилиб қолган сувни ариққа оқизиб, балчиқ ва ахлатларни тозаладик. Бу ҳашар деганлари ажойиб удумда ўзи.

- Айниқса, баҳор ойидаги ҳашарларимизга ҳамма қатнашади, - дейди Эркин Набиев - маҳалладошлар йўл четларини, уй атрофларини тўлдириб гул экамиз. Ёзга бориб маҳалламиз гулзорга айланади.

- Маҳалламизда ҳожатбарор инсонлар кўп. Айниқса Абдулҳамид Омоновнинг саховатпешаликларидан барчамиз хурсандмиз. Ахир «Бирники мингга» дейдилар. Бу ердаги кичик корхонани у кишининг ўғиллари Абдумажид Омонов бошқаради, - дейди маҳалла оқсоқоли Саидакмал Шокирхўжаев.

Беҳзод ШУКУРОВ.

Тараддуд

Спорт байрамига келинг

Май ойида Бухоро шаҳрида ўтказиладиган мамлакатимиз ёшларининг катта спорт байрами «Универсиада - 2002» анжуманига тайёргарлик қизғин.

Мавжуд таъмирлаш ва қурилиш корхоналари томонидан «Бухоро» марказий ўйингоҳи замонавий меъморлик услубида қайта барпо этилмоқда. 25 минг томошабинга мўлжалланган бу ўйингоҳда спортнинг барча турлари бўйича мусобақалар ўтказилади.

Шаҳарда ободонлаштириш ва таъмирлаш ишлари кўзга кўринган бино ва иншоотларда - Бухоро давлат университети, Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат институти «Семурғ», «Ёшлик», «Ситора» каби спорт мажмуалари Абу Али Ибн Сино номидаги маданият саройи ва «Варахша» меҳмонхонасида айниқса жадал олиб борилаяпти.

Май ойида бўлиб ўтадиган анжуманга нафақат мамлакатимиз, балки Хитой, Германия, Жанубий Корея, АҚШ ва Англия каби қатор давлатлардан спортчи талабалар таклиф этилади. Меҳмонлар кўҳна Бухоронинг тарихий обидаларини зиёрат қилиш имкониятига ҳам эга бўладилар.

Шавкат НОСИРОВ.

Бухоро вилояти

Эътироф

ҚИШЛОҒИМИЗДА ШИФОХОНА БОР

Бунинг учун ҳокимга раҳмат.

Биз тоғли қишлоқда яшаймиз. У ёки бу эҳтиёжларимиз учун туман марказига бориб келиш ҳамишаям осон кечавермайди. Айниқса қишли-қировли ёхуд иссиқ жазирама кунларда кимдир беморланса, хонадон аҳли ташвишга тушар эди.

Негаки, шифохонага салкам 50 километр йўл босиб бориш зарур бўларди. Кимдир бунга улгурарди, кимдир эса йўқ... Хуллас, касалхонанинг бизга олислиги энг катта муаммо эди. Туманимиз ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Тўрақул Ҳамроевнинг ўзи бош-қошлигида қишлоғимизда замонавий шифохона қад кўтарди. Эндиликда ёшу қари ана шу шифохона хизматидан баҳраманд бўлишаётир. Эл-юрт дардини юракдан ҳис этиб, уларга доимо ёрдам қўлини узатаётган фидойи депутатларимиздан бениҳоя мамнунмиз.

Миркомил АЛИМОВ.
Сурхондарё вилояти Бойсун туманидаги Юқори Мачай қишлоғи.

Жонкуярларимиз

ИШЛАБ ЧАРЧАМАЙДИГАН РАИС

Бизнинг Ибрат номли маҳалламизга Карим ака Ўтанбоевнинг оқсоқолликка сайланганига ҳали бир йил ҳам бўлгани йўқ, бироқ у бирор лаҳза тиниб-тинчимайди, қисқа вақт ичида маҳалла фаоллари, кўпни кўрган кексалар билан бамаслаҳат ишлаб, бир қанча эзгу ишларни амалга оширди.

Маҳалланинг ёш футболчиларига амалий кўмак бериб, уларни қўллаб-қувватлагани, буткул ажралиб кетиш арафасида бир ёш оилани яхши панд-насиҳатлари билан тиклагани, кексаю дардмандалар ҳолидан эртаю кеч хабар олиб тургани, жамики савоб юмушларнинг бошида бўлаётгани... Хуллас, бу инсон доимо одамлар ташвиши билан яшайди. Бор тажрибасини шу ишга сарф қилади. Карим Ўтанбоев бундан ўн йилларча аввал ҳам оқсоқолликда анча-мунча тажриба тўплаганди. Бироқ, бугунги талаблар бошқача. Эндиликда оқсоқол фидойи ва жонкуяр бўлмаса, одамлар ишончини қозонмаслиги мумкин. У маҳалла муаммоларининг ечимини топиш борасида Ўткиржон Шокиров, Тоиржон Ҳожиев, Омонжон Эрматовлар билан тез-тез маслаҳатлашишади.

Карим Ўтанбоев катта мақсадлар йўлида ишлаб чарчамайдиган инсон. Маҳалла кишиларининг инсоний фазилатлари эса унга куч-қувват ато этади, кўнглини кўтаради, вужудга бардамлик бағишлайди.

Ҳамид ҒИЁСОВ.

Фарғона вилояти

Муштарий мадҳ этади

ҲЕЧ СЎНМАС ҚУЁШИНГ

Кўчаларинг гулу гулзор
Анҳорларинг шарқироқ,
Кексаларинг донишманддир,
Ўғил-қизинг шод, қувноқ.

Бағринг кезсам, илҳом қайнар
Кўнгилларда қўшиқ кўп.
Сенда игна тутмаган қиз,
Шеър айтмаган йигит йўқ.

Четдан меҳмон келса агар
Дастурхонинг очиқ, мўл.
Содда халқим табассуми
Дилдан дилга ўтар йўл.

Жон маҳаллам, истиқлолдай
Ҳеч сўнмас қуёшинг бор!
Ёшу кексанг мард ва сахий
Яшар озод, бахтиёр.

Ўғилой ЙЎЛДОШЕВА.
Жиззах вилояти,
Дўстлик туманидаги
Навбаҳор маҳалласи.

Арзиҳол

«ОЛТИН ТОПГАН» ШУНЧА ОЛИСМИ?

Биз - бор йўғи учта хонадон, Бектемир туманининг Олтинтопган кўчасида яшаймиз. Яшаш жойимиз шаҳарнинг шундоқ биқинида бўлгани билан бу ерда биздан бошқа ҳеч ким турмагани учун кўчамиздан шаҳар транспорти қатнамайди.

Икки йил олдин мен уйимга телефон алоқаси ўрнаттиргандим. Турли вазиятларда кунимизга яраб қолди деб ўйлагандим. Аммо телефон икки йилдан бери бирон марта ҳам жилла қурса бир ҳафта узилишсиз ишламади. Икки кун ишласа, тўрт кун бузуқ. Туман алоқа бўлими мутасаддиларига учрашавериб ҳориб кетдим.

Учта хонадонда яшовчи бешта оилада албатта ёш болалар, қария кексалар бор. Зарур бўлганда ҳатто «Тез ёрдам» чақириш учун ҳам беш чақирим пиёда юриб шаҳарга келиш керак.

Елена ДОЛГОВА.

Тошкент шаҳар Бектемир тумани.

Маҳалла-кўй хаёли

БИЗДА ЎҒИЛ БОР, СИЗДА ҚИЗ ...

Бахтиёр куёв соҳибжамол келинчакни ота-онаси ҳузурига бошлаб келади:
- Бу - менинг рафиқам. Биз турмуш қурдик, оқ фотиҳа беринг бизга, - дейди йигит ҳеч қандай ҳадиксиз. Унинг кўнглида: «Мен жуфтликка танлаган қиз ота-онамга маъқул бўлармикан?», деган хавотир бўлмайди. Муҳими, у қизни ўзи ёқтиради, тамом, вассалом.

Биз бу хилдаги «қайлиқ таништириш» манзараларини хориж киноларида кўп кузатганмиз. Йигитнинг ота-онаси ҳам бу ҳолатни табиий қабул қилади, уларга бахт тилайди.

Фильмларда бу манзаралар қанчалик қизиқарли туюлмасин, биз бу хилдаги «танишув»ни қабул қила олмаймиз.

Халқимизнинг никоҳ, тўй билан боғлиқ минг-минг йиллик ўзига хос удумлари бор. Ва бу удумлар замирида биз учун муқаддас бўлган туйғулар мавжуд.

Биргина «совчилик» деб аталадиган одатимизга диққат қилайлик. Турли вилоятларимизда совчилик билан боғлиқ удумларнинг бир-бирига ўхшаш ва фарқли томонлари бор. Қайси бир вилоятимизда қизи бор эшикни илк бор эркак совчилар тақиллатади, қайси бирида аёллар... Лекин ҳар икки ҳолатда ҳам дуч келган одамни совчиликка йўлатмайдилар.

- Биринчи марта совчиликка боришимни илтимос қилишганда 30 ёшли жувон эдим, - дея хотирлайди Фарғона шаҳрининг Бешбола маҳалласида истиқомат қилувчи Малика ая Камолова, - «Вой, ҳали сочларим қоп-қора-ку», дебман ўшанда. Менинг назаримда совчиликка сочлари кумушдай онахонлар оппоқ кийинишиб боришлари зарур эди...

Маликахон ая қўшниларининг илтимослари билан ўшанда раисникига совчиликка борган эди. Аммо раиснинг хотини:

- Қизимиз ёш, ўқияпти, отаси билмай қўяқолсин, жаҳллари чиқади, - деб ими-жимида Маликахон аяни қайтармоқчи бўлади. Аммо ушлаган жойидан кесадиган, Тоштемир раиснинг ўзи «Ўғил бола бригадирим» деб суядиган Маликахон учун совчиликдан умидсиз қайтиш ор-номус масаласидай туюлади.

Маликахон ая туман газетасига бориб чапдастроқ мухбир билан гаплашади. «Раиснинг диққатини тортадиган бирор ташаббус ўйлаб топинг. Унга шу куёвликка даъвогар бош бўлсин», деб илтимос қилади.

Мухбир билан йигитнинг иттифоқлигида Бешболада «Ёшлар ичиш ва чекишга қарши» деб номланган ҳаракат бошланади.

Эндигина институтнинг жисмоний тарбия факультетини тугатиб, мактабда иш бошлаган йигит ҳақида туман газетасида мақола эълон қилинади.

Хуллас, Малика ая қўлида ўша газетани кўз-кўзлаб туриб, Тоштемир раисни эритади. Раис: «Тақдири шу бўлса, нимаям дердим», деганини билмай қолади.

Малика ая шундан буён нене ёшларнинг бошини қовуштиришга сабаб бўлган.

- Қадим-қадимларда совчилар қизи бор хонадоннинг эшигини супуриб кетган. Бу рамзий маънога эга. Йўлимиз очилсин, пок ният билан қадам қўймоқчимиз остонангизга, деган маънони билдирарди. Яна эшик олдини супуриш - кўни-қўшнилар, маҳалла-кўй кўзида қиз ўстирган хонадоннинг ҳурматга лойиқ эканлигини билдиради. Совчи ҳеч қачон гапни: «Менинг ўғлим қизингизга кўнгил қўййибди, иккови аҳду паймон қилибди», дея бошламайди. Бу хилдаги гап бизда ҳар қандай ота-онанинг ҳамиятига тегади. Гарчанд, улар муҳаббат туйғусини қадр этсалар-да. Чунки бизда ҳамма урф-одатлар сирлилик, пардалик асосига қурилган. Урф-одатларимизнинг бутун жозибаси шунда.

- Бизда бир ўғил бор, сизда қиз... Сизнинг боғингизда гул очилибди, бизнинг боғда булбул сайраяпти, - дея лутф қилишади, гапга чечан совчилар...

Мен Малика аяни диққат билан тинглар эканман, бошқа-бошқа шаҳру қишлоқларимизда кўрганим совчилик билан боғлиқ удумлар ёдимга тушади. Хоразмда «гапини олиб келиш» деган урф бор. Яъни икки ёшнинг бир-бирига

майлини сезган ота-она эътиборли бир кайвонини «гап олиб келиш»га юборади. У дастурхон, тоғорасиз, овозасиз шунчаки юмуш билан келгандай,кириб боради қизи бўйи етган оилага.

- Бу одатда ҳам ўзига хос бир чирой бор, - дейди Урганч тумани Каттабоғ маҳалласи фаоли Гавҳархон Шарипова. - Йигитнинг кўнгли сув ичган билан қизнинг ройиши бўлмаслиги мумкин. Ёки ота-онанинг бошқача ниятлари бўлиши эҳтимоли бор. «Гап олиш»га келган аёл ўзаро суҳбат орасида усталик билан хонадонга совчи бўлиб келиш мумкин ёки мумкин эмаслигини илғаб олади. Ташқаридан қараганда бу одат ғалатироқ туюлса-да, аслида унинг замирида қиз боланинг, қолаверса икки оиланинг шаъни масаласи туради.

Тошкент шаҳри маҳаллаларида эса бошқача ҳолат. Қизга танишми, нотанишми совчи бўлиб келаверади. Агар ота-она, йигит, унинг хонадонини ўзига муносиб билса, фарзандларини учрашувга чиқаради. Улар бир-бирига ёқса, хўп-хўп, ёқмаса, «хайр-хўш» қилиб кетаверади. Бир неча кундан сўнг бу жараён яна бошқатдан бошқа оила билан такрорланиши мумкин. Ҳатто ота-оналар: «Қизим ўн марта учрашувга чиқди, бирортасини ёқтирмади», деб мақтанишади. Қиз шундай деса бир нав, баъзан йигитлар кўпроқ танлайди. Учрашувга чиқиб, йигитга маъқул келмаган қизлар синиб, синниқиб қолмайдими?

Бу тарздаги эътирозларга Собир Раҳимов туманидаги Гуручариқ маҳалласи хотин-қизлар фаолларидан Лутфихон Аъзамова шундай мулоҳаза билдиради:

- Тошкент катта шаҳар, бировга биров далолат қилмаса, сўраб-суриштириб, эшик қоқиб боравермаса бўлмайди. Учрашувга чиқиш ҳам совчиликнинг бир қисми-да. Кўришмай, гапиришмай ёшлар турмуш қилишмаса. Тўғри, бир марта суҳбатлашганда улар етарли даражада танишмасликлари мумкин. Бу ёғига катталар масъул...

Лутфихон опанинг «Катталар масъул» деган изоҳи совчиликнинг сўраб-суриштириш қисмига тегишли. Ёшлар бир-бирига ёққандай бўлса-ю, оила бир-бирига нотаниш бўлса, сўраб-суриштириш бошланади. Ҳар иккала тараф қўни-қўшнилардан суриштиради, иш жойларига боради, насли-насаби, юриш-туришини билишга қизиқади.

- Бу шунчаки савол-жавоб эмас, - дейди Тошкент шаҳар Янгиобод маҳалласидан Маъсумахон Матжонова. - Маълумот бергувчилар умр савдосига дахлдор бўлаётганини ҳис қилиб турадилар. Улар тил учида сўзлар айтишдан қочадилар. Узатиладиган қиз, унинг тарбияси ҳақида кейин хижолат бўлмаслик учун тўғри гапни айтадилар.

...Мен Маъсудахонни тинглаб, ўзим эшитган баъзи воқеаларни эсладим.

- Қизимни суриштиришга бир қўшнисикигача киришса: «Улар таги-зоти бухоролик, шаҳардан эмас, сизлар келин қилсаларинг, қийналиб қоласизлар» деб, меникидан айнитиб, Рисолатнинг қизига юборишибди. Майли, тақдири қўшилиб турган бўлса, бахтли бўлишсин. Аммо хорижга бориб Бухороданмиз, деса дунё билади, бу кишининг Бухорога тушган назаридан дилим оғриди.

- Насимахонни келин қилишдан олдин сўраб, бир қўшнисиникига кирганди. Роса мақтаб берди. Ишониб, тўйни бошлайверибмиз. Бизнинг оилада ҳамма паст овозда гапиради, уруш-жанжал йўқ. Келингинамизнинг тиллари заҳаргина экан, салга ловуллайди. Баъзан ўша қўшнидан хафа бўлиб кетаман.

Бу хилдаги гап-сўзлар совчиликнинг «сўраб-суриштириш» қисмида сўровчи учун ҳам, жавоб берувчи учун ҳам ҳалоллик, тўғрилик асосий мезон бўлиши зарурлигини кўрсатади.

Совчилик! Бу сўз кўнглига ишқ учқуни тушиб, алангаланаётган йигит-қизни ҳам, дилбандларининг балоғатга етганини ҳис қилаётган ота-онанинг ҳам юрагини бир хилда титратади.

Совчига нон синдираётиб қизнинг онаси гапидан адашиб, қолса, ийманибгина чойнак кўтариб кирган расида қизнинг юзлари лоладай ловуллайди. Бир пиёла чой қуйиб бериб чиқиб кетгунча чўғ устида тургандай бўлади. Қиз бола совчили уйга мутлақо кирмайдиган вилоятларимиздагилар ҳам келинойисининг «Сизга келишибди» деган шивиридан юраги гурсиллаб уради.

Демак, совчилик бу фақат тўй ибтидоси эмас, никоҳни муқаддас билган, унга боғлиқ барча удумлар, ор-номус, шаън каби баланд ҳиссиётлар зийнатлайди, деб ҳисобланган халқимиз учун яна бир азиз қадриятдир.

Кутлибека РАҲИМБОЕВА.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

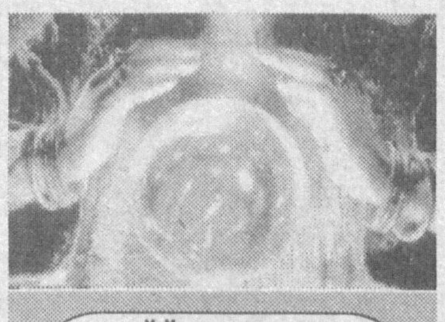

ҚЎЙ (21.03-21.03)
Молиявий аҳволингиз ҳар қанча сустлашган бўлса ҳам, фойда кетидан қувиб турли таваккал ишга қўл урмаганингиз маъқул. Сабр қилсангиз яқинларингиз, дўстларингиз ёрдам қилишади.

БУЗОҚ (22.04-20.05)
Шу кунларда эски сирларингиз фош бўлиб, ноқулай вазиятда қолишингиз мумкин. Ўзингизни йўқотмай, совуққонлик билан иш кўриш сизга кони фойда.

ЭГИЗАКЛАР (22.05-21.06)
Сиздаги ғайрат-шижоатнинг чеки йўққа ўхшайди. Шундай бўлса ҳам эҳтиёткорлик сизга зарар қилмайди, айниқса рақибларингиздан ҳушёр бўлинг.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06-22.07)
Келаётган 7 кунини дўстларингиз қуршовида, оилавий ташвишлар оғушида ўтказасиз. Бундай имкониятга ҳамма ҳам эга эмас, бу дамларнинг қадрига етинг.

АРСЛОН (23.07-22.08)
Шу кунларда турмуш ўртоғингиз билан муносабатларингиз кескинлашиши мумкин. Дам олиш кунларини бутун эътиборингизни оилангизга бахш этсангиз, жанжалнинг олдини олган бўласиз.

ПАРИЗОД (23.08-22.09)
Келаси чоршанбагача югур-югурдан бўшамайсиз. Лекин юришга ҳожат йўқ. Ахир бир варакайига бир неча юмушнинг уддасидан чиқиш ёмонми?

ТАРОЗУ (23.09-22.10)
Бордию балоғат ёшидаги фарзандларингиз бўлса, бутун эътиборингиз уларда бўлсин. Уларнинг бебошликлари сизга кўп ташвишлар келтириши мумкин.

ЧАЁН (23.10-22.11)
Шу кунларда бирон можарога аралашиб қолсангиз, кейинчалик катта тортишувларга иштирокчи ҳам бўлиб қоласиз. Гапингизга, чўнтагингизга айниқса пухта бўлинг.

ЎҚОТАР (23.11-21.12)
Энг аввало соғлиғингизни эҳтиёт қилинг, касалликдан дарак берувчи белгиларга бефарқ бўлманг. Ўз вақтидаги муолажа ўзингизга ҳам, чўнтагингизга ҳам жабр қилмайди.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12-19.01)
Кейинги пайтларда меҳрингизни қозонган кишингиз туфайли каттагина чиқим қилишингизга тўғри келади. Бунинг учун ҳозир ҳам кейин ҳам афсусланмайсиз.

ҚОВҒА(20.01-18.02)
Шу кунларда энг қизиққон одам сизсиз. Шу кайфият туфайли сиз учун жуда қадрли бўлган кишиларни ҳам ранжитиб қўймасангиз бўлди.

БАЛИҚ(19.02-20.03)
Толиққан асабларни тинчлантиришнинг энг яхши йўли - табиат қўйнида бўлиш. Узоқроққа кетолсангиз, яна ҳам яхши. Хуллас соғлиғингизни, кайфиятингизни тиклаб олинг келаси чоршанбагача.

Саҳнада- «УСМОН НОСИР»

Ўзбек Миллий Академик драма театри яна бир янги асар билан бойиди. Бу - шоира Нодира Рашидова қаламига мансуб «Усмон Носир» пьесаси. Шоира билан суҳбатимиз ушбу асарнинг ёзилиши ҳақда кечди.

- Бу - драматургиядаги илк уринишим. Пьеса - дунёни мўъжазгина, мукаммал бадиий нуқтада кўра билиш. Қаҳрамонларнинг ёркин образи, тилнинг равон ва сиқиқ, маънодор ва халқчиллиги, воқеалар ривожи, ҳаётийлиги, кечаги кундан бугунги кунгача бизга етиб келган садоларнинг ҳаққонийлиги жуда муҳим. Хуллас, пьесада фикрни қисқа ва лўнда айта олишга улгуриш маҳорат талаб қилади, - деди у.

Асарни Марат Азизов саҳналаштирди. Шоир қиёфасини саҳнага олиб чиқишда истеъдодли актёрлар Фатхулла Маъсудов ва Учкун Тиллаевлар ижроси бир-бир такрорламайди, аксинча бир-бирини тўлдиради.

Пьеса жамоатчилик кўригидан муваффақият ўтди. Унда профессорлар Аҳмад Алиев, Маҳмуд Мусаевлар асарнинг аҳамиятли нуқталарига алоҳида тўхталиб ўтишди. Томошабинлар орасидан бир аёл ҳам сўзга чиқди. Унинг Намангандан келганман, оддий боғча мудирасиман. Тошкентни айланиб, бир театрга тушиб кетай, дедим. «Усмон Носир»ни кўриш насиб этган экан. Жуда ҳаяжонландим. Юртимизнинг шундай фарзандларини энг аввало ўзимиз яхши билишимиз керак эканлигини чуқурроқ англадими, деган сўзлари қарсакларга уланиб кетди.

Саҳнада - Усмон Носир. Унинг ёш бошига туҳмат тошлари ёғилди. Уни йўқ айблари учун сўроқ қилишмоқда, қийнашмоқда. Шоир ёниб сўзлайди:

- Вақт ёмғир сувига ўхшайди. Лолаларни ювиб ташлайди. Вақт келади, ишонаман, келажак авлод оққа, қорани қорага ажратиб олади.

Ҳа худди шундай бўлди. Мустақиллигимизнинг янги баҳорларидан бирида дунё юзини кўраётган «Усмон Носир» номи ҳам, шеърияти ҳам халқники бўлиб қолади.

Ойгул СУЮНДИҚОВА.

Хабарингиз борми?

«ШИФО ХАЗИНАСИ» - ОИЛАНГИЗГА КЎМАКЧИ

«Янги аср авлоди» нашриётида босмадан чиққан Ҳомиджон Зоҳидовнинг «Шифо хазинаси» китоби сизга хонадон шифокори сифатида ёрдам беради деган умиддамиз. Гап шундаки, Марказий Осиёда яшайдиган жонзотлар, чўл-биёбонлар, тоғ ва тоғ олди сайхонликлари, қир-адирлар ва суғориладиган боғлар, экинзорларимизда ўсадиган гулу гиёҳлар, дов-дарахтлар, буталар, арпа, буғдойдан тортиб барча дон-дунлар, сабзавот-полиз экинларигача, ҳамма-ҳаммаси халқ табобатининг бир неча минг йиллик анъаналари ва тажрибаларига амал қилган ҳолда таҳлил қилиниб, ҳар бирининг мизожи, шифобахшлик хусусиятлари ҳамда қайси хасталикда қайси ҳашорат, қуш ва ҳайвондан қай йўсинда фойдаланиш усуллари содда тилда тушунтириб берилган.

Тожик тилидан журналист Жамол ШАРОПОВ таржима қилган ушбу китобдаги айрим маслаҳатлар билан танишиб борасиз.

ЧУВАЛЧАНГ

Кўриниши нимқизил, узунлиги бир неча сантиметр бўлган ушбу ҳашорат тупроғи нам ва органик моддаларга бой ерларда яшайди, ҳамда ёмғир ёққан пайтлар, баҳор ва куз фаслларида тупроқнинг юза қисмига чиқади. Қолган пайтлар асосан тупроқ ости ва чимли қатламларда ҳаёт кечиради. Мижози биринчи даражада иссиқ ва ҳўл. Унинг шифобахшлик фазилатлари: қуритилган чувалчангнинг 10,5 граммини туюб, узум суви билан ичилса, пешобни юриштиради. Нўхат ва ловия солиб қайнатилган гўштли шўрва билан истеъмол қилинса, эркаклик пуштини кучайтиради. Уни кунжут ёғида қайнатиб, истеъмол қилинса томоқнинг қириб оғриши ва суринкали йўталга яхши шифо бўлади. Бодом ёғига қўшиб туюб истеъмол қилинса, қорин пардаси йиртилиб аччиқ ичак мояк томон тушган, чурра ҳосил бўлган ҳолларда шифобахш этади ва қориннинг йиртилган пардаси битиб, ўз ҳолига келишига ёрдам беради. Ушбу аралашмани аёллар ейишса туғушлари осонлашади, шунингдек, чувалчанг буйрак ва қовуқдаги тошларни майдалаб, тушуриб юборади. Агар чувалчангнинг кунжут аралашмаси шароб билан истеъмол қилинса, сариқ хасталиги туфайли сарғайган одамни дарҳол ўзгартириб, ўз ҳолига келтиради.

Чувалчангни сувда қайнатиб, ғоз ёғи билан қулоққа томизилса, қулоқ оғриғини ислоҳ қилади. Бир нечта чувалчангни битта идишга солиб, устига туз сепилади ва ундан ажралиб чиққан сув қулоққа томизилади, шунда қулоқ оғриғи йўқолади. Ёки чувалчанг эзиб боғланса, тилнинг шишини ва сўлак оқишини йўқотади.

Тирик чувалчангни туюб узилган томирга боғланса ва уч кунгача сақланса, томирни улаб ўз ҳолига келтиради ҳамда оғриқни даф этади. Шундай кейин ҳам боғлаб юрилса, томирлар жароҳатига фойда қилади. Борди-ю тегирмон гардига қориб, хамир қилинса ва оғриқ бор жойга боғлаб юрилса, жойидан силжиб бежо бўлган суякларни асл ҳолига келтиради.

Лат еган ва заха етган жойларга туюб боғланса, ўз ҳолига келтиради. Агар чувалчанг ўрик мағзининг ёғига аралаштириб, ўша амал бажарилса, бавосирни даволашга шифобахш этади.

Чувалчангни зайтун ёғида пишириб, ёки туюб зифт билан ёки ошқовоқ барги билан хамир қилиб боғланса, эркаклик қувватини оширишга ёрдам беради. Яна бир фазилати: чувалчанг шароб билан ичилса, сийдик чиқишини равонлаштиради. Шунингдек чувалчанг гўнг юмалатадиган қўнғиз ва сариқ новвот билан пиширилиб боғланса, бавосирдан қон кетиш ва орқа оврат ёрилишига зўр дори бўлади.

Чувалчангдан ёғ ҳам тайёрланади: бунинг учун чувалчангдан хоҳлаганча олиниб тозалаб ювилади, вазнига икки баровар кунжут ёки зайтун ёғи солиниб, бир маромда ёнаётган оловда чувалчанглар куйиб қоврулгунча қайнатилади. Агар зайтун ёғида қайнатилса қуввати узоқ вақтгача сақланади. Бир муддат тиндирилгандан кейин ёғ истеъмол қилинса ҳам, суртилса ҳам бўлади.Ушбу малҳам кўпроқ асаб билан боғлиқ дардлар: тананинг бир томони ишламай, шол бўлиб қолганда, юз қийшайиши, аъзоларнинг суст ва ишламай қолиши, бўғим ва пайлар, бод ва оёқ ҳамда қўл бўғимларининг зирқираб оғришида, пуштнинг ожизлигида айниқса яхши шифо бўлади.

Кексалар ижодидан

Қобил ЭШМАМАТОВ Қашқадарё вилоятининг Чироқчи туманидаги Мойлижар қишлоғида яшайди, пенсионер. «Дунё», «Умр чорраҳаларида», «Осмон тўла юлдузлар» каби шеърий китоблар муаллифи.

***

Оппоқ-оппоқ тонглар отар-ей,
Тўлин-тўлин ойлар ботар-ей.
Тўлин ойдай сулув бир санам,
Тушлар кўриб ухлаб ётар-ей.

Уйқусини бузмагин шамол
Кам бўлади бундай ойжамол
Бундай сулув қизни бу дунё,
Кўрмаганди неча замонлар.

Жамолини кўрайин ўзим,
Аҳволини сўрайин ўзим.
Ўшал ойдек соҳибжамолнинг
Тушларига кирайин ўзим.

***

Унга алёр айтганим бўлсин,
Ва қўриқлаб ётганим бўлсин,
Етар ҳижрон, энди висолнинг
Лаззатидан тотганим бўлсин.

***

Жононанинг юзларида холи бор,
Хол аталган бир дунё зўр моли бор.
Шул молини «Ким ошди»га қўйса гар
Харидори ичра биздек чоли бор.

***

Унинг кимлигини бўлмади билиб,
Хуллас хоҳишига кўндирди.
Пинжимга яхшилаб ўрнашгач, кулиб,
Қитиқлаб кулдириб мени ўлдирди.

СКАНВОРД

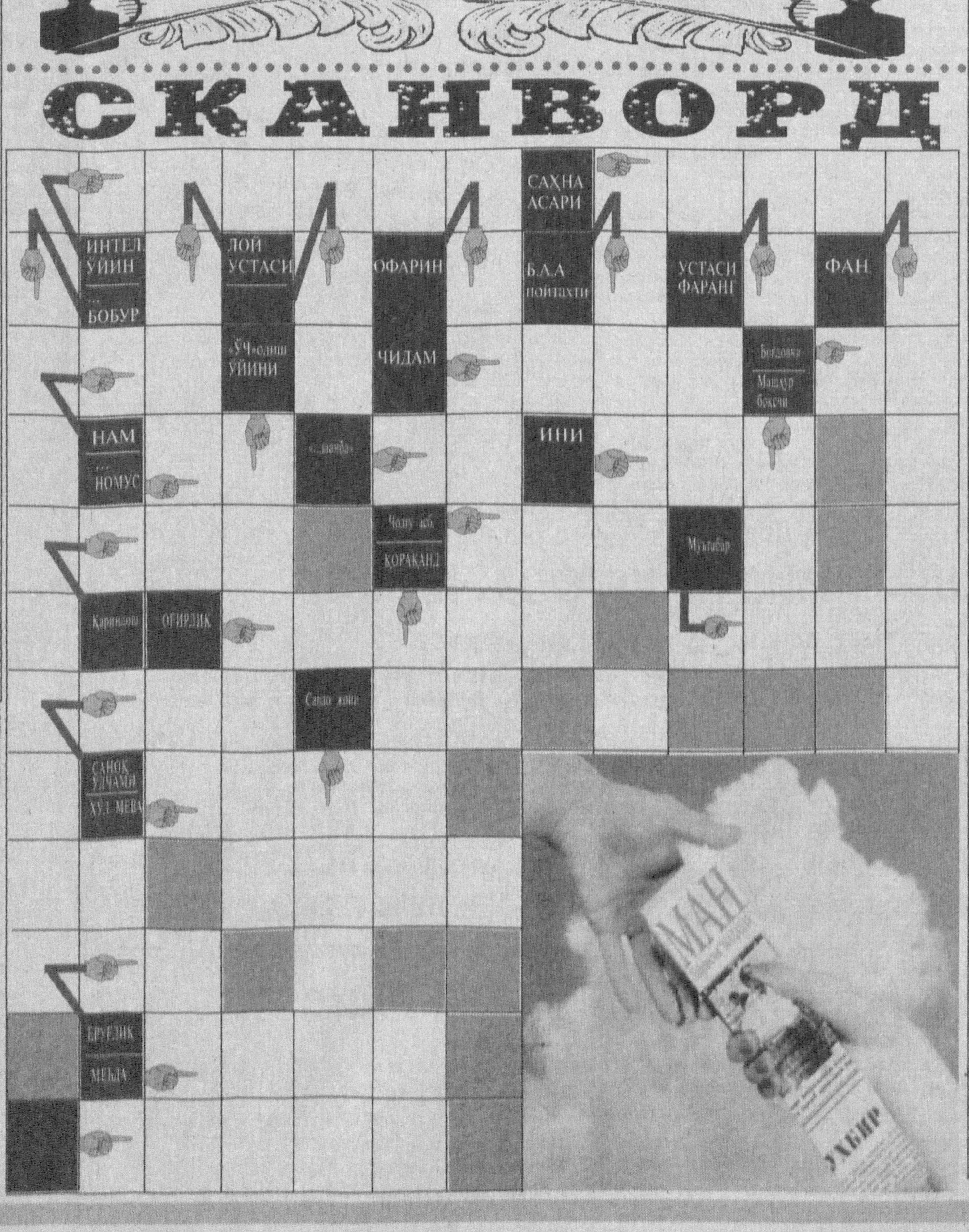

Янгисидан бор...

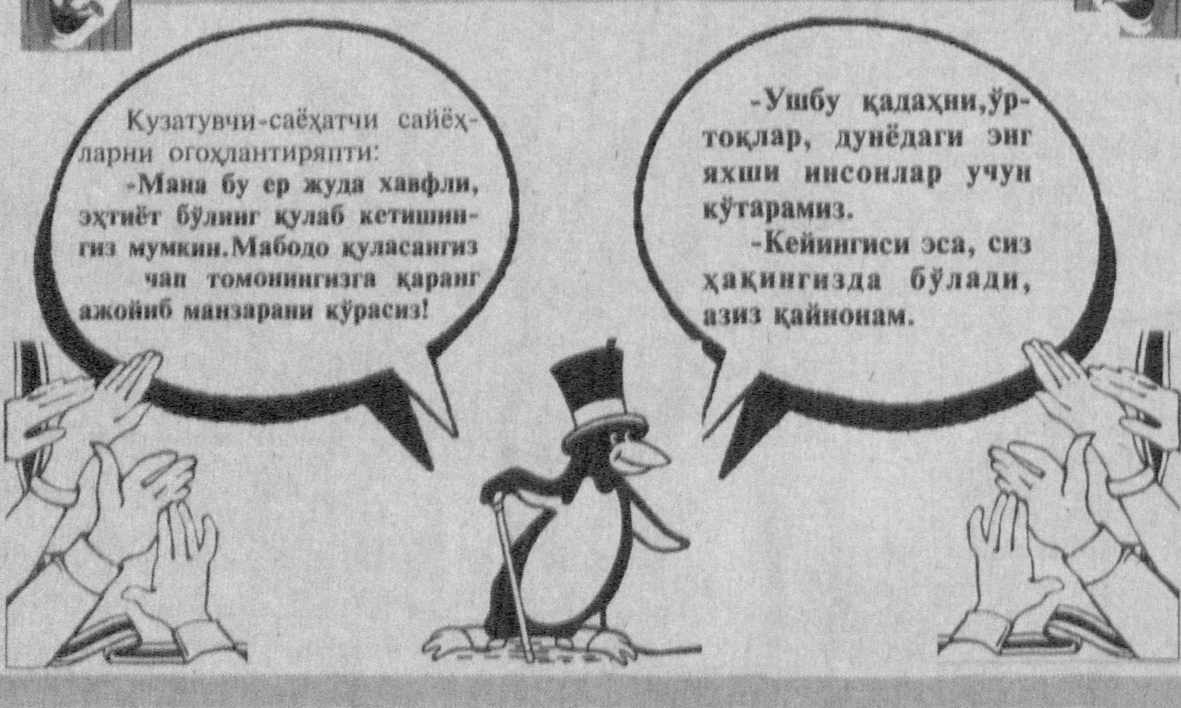

Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институти Ижтимоий-иқтисодий фанлар кафедраси жамоаси кафедранинг катта ўқитувчиси Дилфуза Жуманиёзовага онаси
Бибиҳожар ХУДОЙШУКУРОВАнинг
фожиали вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

MAHALLA

Бош муҳаррир: **Чори ЛАТИПОВ**

Таҳрир ҳайъати:
Аъзам ГАДОЙБОЕВ, Акмал САИДОВ, Ниғматилла АБДУЛЛАЕВ, Бобур АЛИМОВ, Эркин БОҚИБОЕВ, Расул РАҲМОНОВ (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР, Бахтиёр РИЗАЕВ, Шухрат РИЗАЕВ, Шавкат ЎРАЗАЕВ, Таъназберди ҚУРБОНОВ, Эркин ҒУЛОМОВ.

Масъул котиб: Аслиддин БЎРИЕВ
Навбатчи: Аброр БЕРДИЕВ
Саҳифаловчи: Алишер ЙЎЛДОШЕВ

Газета таҳририят компьютерида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди.
А-2, 2 босма тобоқ.
Буюртма Г-327

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41.
Топширилди—